

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Planeringsenheten
Fredrika Åletoft

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2024-08-14

HSN 2023-0879

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Plan för vårdplatser som möter behovet

Ärendebeskrivning

Ärendet innehåller återrapportering samt förslag till hantering av uppdrag från Region Stockholms budget 2023 (RS 2022–123) kring Plan för vårdplatser som möter behovet.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Rapport: Plan för vårdplatser som möter behovet

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Återrapportering av budgetuppdraget kring plan för vårdplatser som möter behovet godkänns.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

I budget för Region Stockholm 2023 (RS 2022–0123) har hälso- och sjukvårdsnämnden uppdragits att ta fram en plan för vårdplatser som möter behovet, planen ska förhålla sig till Socialstyrelsens kommande riktvärde.

I Socialstyrelsens rapporter *Riktvärden för beläggningsgrad och vårdplatser* (Socialstyrelsen 2023-5-8573) och *Plats för vård* (Socialstyrelsen 2024-5-9098) har Socialstyrelsen tagit fram riktvärden för antal vårdplatser samt beläggningsgrad för samtliga regioner i Sverige. Enligt Socialstyrelsen har Region Stockholm ett sammantaget behov av 4 175 disponibla vårdplatser på kort sikt och 3 110 disponibla vårdplatser på medellång sikt inom den somatiska sjukvården (slutenvård exklusive

intensivvård och psykiatri). Under 2022 samt 2023 hade Region Stockholm ett genomsnitt på cirka 4 000 disponibla vårdplatser. Under 2024 har vårdgivarna presenterat en plan för ca 4 200 disponibla vårdplatser. Region Stockholm ligger därmed i linje med Socialstyrelsens riktvärde på kort sikt samt över riktvärdet på medellång sikt.

I Socialstyrelsens rapport ges även rekommendationer för genomsnittlig beläggningsgrad. För Region Stockholm rekommenderas en genomsnittlig beläggningsgrad på 88 procent. Under 2022 samt 2023 hade Region Stockholm en årsgenomsnittlig beläggningsgrad på cirka 92–93 procent. För 2024 har vårdgivarna planerat en beläggningsgrad på 87 procent vilket gör att Region Stockholm planerar att ligga i linje med riktvärdet under 2024.

Under 2022 och 2023 hade Region Stockholm ett årsgenomsnitt på cirka 98–99 disponibla vårdplatser med intensivvårdskapacitet. I detta ingår även avtal med extern part för intensivvårdsrehabilitering. För denna kategori vårdplatser ger Socialstyrelsen ett separat riktvärde och menar på att Region Stockholm har ett behov av 95,6 disponibla intensivvårdsplatser på kort sikt och 99,9 på medellång sikt. Detta innebär att Region Stockholm ligger nära Socialstyrelsens riktvärde, både på kort och medellång sikt. Det finns dock behov av att sänka den genomsnittliga beläggningsgraden för intensivvården i regionen då den ligger högre än Socialstyrelsens riktvärde.

Socialstyrelsens riktvärde är avgränsat till disponibla vårdplatser i slutenvård vid ett normalläge. Regioner ska också ha en katastrofmedicinsk beredskap och plan för höjd beredskap då antalet vårdplatser förväntas öka kraftigt. Insamlingen är, likt Socialstyrelsens rapport, avgränsad till att endast innefatta normalläget.

Det behöver utöver det faktiska antalet vårdplatser i relation till Socialstyrelsens riktvärde även tas i beaktande att arbetssätt och att andra vårdformer har en inverkan på behovet av vårdplatser. Region Stockholm har bland annat en utbredd vård i hemmet, så som Avancerad Sjukvård i hemmet (ASIH). 2022 och 2023 fanns det mellan 3 000 och 3 400 personer inskriva per dag i ASIH, denna typ av vård avlastar slutenvården.

Överväganden

Det finns en begränsad möjlighet för hälso- och sjukvårdsnämnden att direkt påverka antal vårdplatser på sjukhusen eftersom beställning av vård sker i form av målvolym, inte av antal vårdplatser. Det sker en löpande

dialog från hälso- och sjukvårdsförvaltningen med sjukhusen avseende vårdplatserna på sjukhusen. Produktionssamordningen har även en övergripande roll för produktionsplaneringen i regionen.

Det finns i nuläget ingen samlad databas för vårdplatsdata, rapportering av vårdplatser hämtas från olika källor och kräver manuell hantering. Detta gör att rapportering kan skilja sig åt och det är svårt att få en enhetlig bild över exakt hur många disponibla vårdplatser som Region Stockholm har. Förvaltningen ser över hur inrapportering av vårdplatsdata kan underlättas och arbetar med att så snart som möjligt kunna få in vårdplatsdata direkt till förvaltningen.

Utifrån den genomlysning som förvaltningen har gjort av antalet vårdplatser i Region Stockholm så ligger Stockholm i linje med Socialstyrelsens riktvärde för antal vårdplatser på kort sikt samt över antalet vårdplatser på medellång sikt.

Det finns flera faktorer som påverkar vårdplatsbehovet, så som möjlighet till alternativa vård- eller behandlingsformer samt poliklinisering. ASIH räknas inte som en vårdplats i Socialstyrelsen bemärkelse, men är en vårdform som avlastar sjukhusen. Detta gör att det är svårt att avgöra det faktiska vårdplatsbehovet framåt eftersom vårdplatsbehovet bland annat beror på hur sjukvården utvecklas samt möjlighet att behandla patienter på annan vårdnivå. Förvaltningens bedömning är, till skillnad från Socialstyrelsens bedömning, att behovet av slutenvårdsplatser inte kommer minska, utan i stället öka (Se *Budgetunderlag för hälso- och sjukvårdsnämnden för 2025 och planår 2026–2027*, HSN 2024-0354).

Socialstyrelsens riktvärde är övergripande och pekar endast på behovet av antalet disponibla vårdplatser i stort. I insamling av data har förvaltningen tittat på helheten utifrån Socialstyrelsens riktvärde. Förvaltningen har där med inte tittat på behovet av disponibla vårdplatser inom specifika vårdområden, sjukhus eller avdelningsnivå. Även om Region Stockholm ligger i linje med Socialstyrelsens riktvärde finns det vårdområden som har ett ansträngt läge och brist på antalet vårdplatser. Resultatet visar endast att Region Stockholm i stort ligger i linje med Socialstyrelsens riktvärde på kort sikt, ingenting om hur det ser ut inom specifika områden.

Utifrån detta föreslås i nuläget inga ytterligare åtgärder för en vårdplatsplan. Socialstyrelsen pekar på att Region Stockholm har möjlighet att dra ner antalet vårdplatser på medellång sikt. Förvaltningen ser dock inte att det är möjligt att dra ner antalet vårdplatser.

Förvaltningen fortsätter föra dialog med sjukhusen kring antal vårdplatser i förhållande till behov, inklusive kapacitet för intensivvård. Samtidigt bygger förvaltningen ut förmågan till förbättrade vårdbehovsbedömningar. Vårdbehovsanalysen presenteras för hälso- och sjukvårdsnämnden i samband med budgetunderlaget.

Förvaltningen avser även annat att återkomma till hälso- och sjukvårdsnämnden med en långsiktig lösning för intensivvårdsrehabilitering.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Ärendet innebär inga konsekvenser för patientsäkerhet.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Beslutet har inga konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser

Beslutet har inga konsekvenser på miljön.

Administrativa konsekvenser

Beslutet förväntas inte medföra några förändrade administrativa konsekvenser.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Eva Bring
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten